

Diumenge 29 durant l'any
Cicle B primera lectura

Un de sol afavoreix a molts

A la primera lectura d'aquest diumenge (Is 53,10-11) es llegeix un fragment del quart cant del servent de Jahvè. Els primers cristians es van valer d'aquest personatge, model del just sofrent, per dotar de sentit el sofriment i la mort de Jesús, que, a primer cop d'ull, els representava un fracàs inexplicable.

Qui és el servent de Jahvè? A qui representava? Les propostes d'esbrinar-ne la identitat han estat molt variades. Per a uns és el model del profeta perseguit, pel fet que la seva paraula és incòmoda i molesta. Per altres representa Israel, el poble perseguit, que ha passat per l'experiència de l'exili. Hi ha, fins i tot, qui ha suggerit que el servent de Jahvè tipifica la figura del rei.

El fet que els cants del servent de Jahvè hagin estat llegits amb referència a la passió i mort de Jesús dificulta la possibilitat d'altres lectures i interpretacions. Una d'elles seria llegir els cants del servent en l'òptica de la doctrina de la retribució. Segons aquesta, Déu premia en aquest món el compliment fidel de la llei i el culte a Jahvè amb la prosperitat material i castiga la idolatria amb el fracàs, la desgràcia, la malaltia i la dissort.

Aquesta doctrina la trobem exposada amb diversos exemples en els llibres de les Cròniques. Aquests dos llibres bíblics van fer un repàs de la història d'Israel, fixant-se en el comportament religiós dels seus reis. Els reis fidels a Jahvè, que confien en Ell, que practiquen el dret i la justícia, que no són arrossegats al culte idolàtric, aquests gaudeixen de reialmes de molts anys de durada, frueixen de prosperitat i riquesa, aconsegueixen fer grans construccions i tenen sempre èxit en les campanyes militars que emprenen. En canvi, hi ha

reis que decanten el seu cor cap els déus falsos. Es fabriquen ídols i cometen les pràctiques abominables del culte dels pobles estrangers. Aquests, a l'inrevés dels primers, tenen reialmes curts, fan que el poble pateixi fam i misèria, no són admirats per les seves construccions i pateixen derrotes militars desastroses.

De la doctrina de la retribució exposada en els llibres de les Cròniques cal retenir una dada important, que ens pot ser útil per interpretar els cants del servent. Fixem-nos que, segons Cròniques, la prosperitat o la desgràcia econòmica i política de tot el poble depèn del comportament d'un sol personatge: el rei. El seu comportament religiós, el d'ell sol, té una repercussió sobre la totalitat del poble.

En els cants del servent de Jahvè trobem el mateix esquema, però amb un matís diferents. S'hi endevina un deix de la doctrina de la retribució, si es tenen en compte alguns retocs. En els cants del servent el compliment de la llei i el culte han estat substituïts per l'acceptació del dolor i el sofriment. Si en Cròniques el bon comportament del rei afavoria i beneficiava la col·lectivitat de tot el poble, en el cas del servent el seu sofriment és el que fa justos els altres. Tota la comunitat es beneficia de l'experiència dolorosa d'un de sol.

Amb el que s'ha dit, la identitat del servent perd rellevància i guanya força el seu paper, el seu rol, que, amb les correccions adients, pot ser considerat un exemple més de la doctrina de la retribució